

PROF. DR.
ABDULKADİR YUVALI
ARMAĞANI

Cilt: I

Editörler

Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK
Prof. Dr. Şakir BATMAZ
Yrd. Doç. Dr. Erhan YOSKA

KAYSERİ 2015

MOĞOLLARIN ANADOLU TAHAKKÜMÜNE KARŞI TÜRKÇE YÜKSELEN BİR SES: KARAMANOĞLU MEHMED BEY İSYANI

Hasan TAŞKIRAN*

Selçuk Bey, Oğuz Yabgu devletinden koparak Cend¹ bölgesine gelip, burada kendi devletlerini kurup ve teşkilatlandırmasıyla birlikte hızlıca sınırlarını genişletme ihtiyacı hissetmiştir.² Çünkü kendilerine bağlı yarı göçebe Türkleri yeni bölgelere kanalize etmeleri gerekmektedir. Nitekim Tuğrul ve Çağrı Beylerin 1016-1025 tarihleri arasında keşif amaçlı girişmiş oldukları Anadolu seferleri göçebe Oğuzlar için yeni bölgeler kazanmak adına yapılan girişimlerdir. Yine Sultan Alparslan'ın 1064 tarihli "Rum Gazaları" ve nihayetinde 1071 Malazgirt zaferi ile Anadolu tamamen Türk iskânına açılmıştır. Bu zaferden itibaren kesif Oğuz boyları bu yeni coğrafyayı kendilerine yurt edinmişlerdir.³ Anadolu'ya gelen bu ilk Türkmenlerin arasında Karamanlı Türklerinde bulunduğu bir gerçektir. İlk Karamanlı Türkler, Selçukluların nezaretinde Anadolu'nun farklı noktalarında gaza ve otlak bulma idealiyle yola çıkmış olsalar da fetihler konusunda pek bir varlık gösterememişlerdir.

Malazgirt zaferinden yaklaşık 1,5 asır sonra, Moğolların Orta Asya merkezli başlayan istila hareketi Yakındoğu'da hissedilmeye başlayınca,⁴ Moğol ordularının önünden Harezim, Horasan, Azerbaycan ve Kafkaslardan kaçan birçok Oğuz kitleleri Anadolu'ya geldiler ve Anadolu Selçuklularına iltica etmek zorunda kaldılar.⁵ Nitekim Karamanoğulları Türkmenlerin Anadolu'ya yoğun olarak gelişleri Moğol istilasının başlangıç zamanına,

---

* Arş. Gör., Bitlis Eren Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, htaskiran27@gmail.com

¹ Abdülkerim Özaydın, "Cend", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, İstanbul 1993, C. 7, s. 359; W. Barthold, **Moğol İstilâsına Kadar Türkistan**, (Haz. H. Dursun Yıldız), TTK. Yay., Ankara 1990, s. 346-347.

² Hüseyinî, **Ahbârü'd-Devleti's-Selçukiyye**, (Çev. Necati Lügal), TTK Yay., 2. Baskı, Ankara 1999, s. 2; M.

Altay Köymen, **Büyük Selçuklu İmparatorluğu**, C. I, TTK Yay., 5. Baskı, Ankara 2011, s.12-13.

³ Abdulkadir Yuvalı, "Malazgirt Meydan Muharebesi ve Bununla İlgili Yerli ve Yabancı Araştırmalar," **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 5, Kayseri, 1994, s. 35-36.

⁴ Cüveynî, **Tarih-i CihanGüşa**, (Çev. Mürsel Öztürk), Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara 1999, s. 362-369.

⁵ Faruk Sümer, "Anadolu'ya Yalnız Göçebe Türkler mi Geldi?," **Belleten**, C. XXIV, Sayı, 96, Ankara 1960, s. 567-594.

Sultan I. Alâeddin Keykubad dönemine denk gelmektedir. Gelen Oğuzlar arasında Karamanoğulları Türkleri 1228'de Sultan I. Alâeddin Keykubad tarafından Ermenek, Mut havalisine yerleştirildiler.⁶

Anadolu'nun doğusunda Moğolların önünden kaçıp gelen Harezmsahlılar ile Selçukluların çatışmalarına 1230 Ağustos'unda Erzincan yakınlarında vuku bulan Yassı Çemen Savaşında Selçukluların galip gelmesi ile Sultan Alâeddin Keykubad ve Moğolları hemhudut haline getirmiştir.⁷ Zira Moğollar ile Türkiye Selçukluları arasındaki tampon güç (Harzemşahlar) ortadan kalmış oluyordu.

Moğollar bir süre sonra doğu ve güneydoğu Anadolu'da yağmalar yaparak 1232 yılında Sivas'a kadar uzanan bir keşif harekâtında bulundular. Böylece Selçuklu Sultanı I. Alâeddin Keykubad ilk defa sınırlarında Moğol tehlikesiyle karşı karşıya kaldı.⁸ Sultan AlâeddinKeykubad Moğol tehlikesini Anadolu'dan uzaklaştırmak için onlara vergi vermeye karar verdi.⁹1237'de Alâeddin Keykubad'ın ölümü, daha sonraki tarihlerde Anadolu Selçukluları ve Moğollar arasında çıkan anlaşmazlıklardan dolayı 1242'de Moğollar Erzurum'u işgal ettiler.¹⁰ AkabindeSelçuklular, 1243 Köseadağ savaşında Moğollar karşısında yenilgiye uğrayarak Anadolu'da Moğol tahakküm süreci tamamen başlamış oldu. Yaklaşık olarak 1 asır sürecek olan Moğolların Anadolu'yu doğrudan tahakkümüne karşılık verecek olan en büyük irade, göçebe Türkmen guruplarının şahsında Karamanoğulları¹¹ Beyliği olacaktır.

---

⁶ Seyfi Başkan, *Karamanoğulları Dönemi Konya Mezar Taşları*, Ankara 1996, s. 5.

⁷ İlhan Erdem, "XII. Asrın İlk Yarısında Anadolu'nun Doğusunda Yaşanan Hâkimiyet Mücadeleleri", *AÜDTCF Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. XIX, Sayı, XXX, Ankara 1997, s. 67.

⁸ Emine Uyumaz, *Sultan I. Alaaddin Keykubad Devri Türkiye Selçuklu Devleti Siyasi Tarihi*, TTK Yayınları, Ankara 2003, s. 88.

⁹ İbn Bibi, *el-Evamirü'l-Alaiyyefi'l-Umuri'l-Alaiyye*, C. I, (Çev. Mürsel Öztürk), Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1996, s. 17.

¹⁰ Uyumaz, s. 91.

¹¹ Karamanoğulları, Oğuzların Salur veya Avşar Boyuna mensup olduğu üzerine ilimi çevrelerce farklı görüşler mevcuttur. (M. Fuat Köprülü, "Oğuz Etnolojisine Dair Tarihi Notlar," *Türkiyat Mecmuası*, S.I, İstanbul 1925, s.191; M. Fuat Köprülü, "Salur," *İ.A.*, C. 8, İstanbul 1966, s. 136-137; Şehabeddin Tekindağ, "Karamanlılar," *İ.A.*, C. 6, MEB. Yay., İstanbul 1977, s.317; Faruk Sümer, "Karamanoğulları", *TDİA*, C. 24, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2001, s. 454; Ramazan Boyacıoğlu, "Karamanoğulları'nın Kökenleri," *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı, 3, Sivas 1999, s. 51; Yahya Başkan; "Karamanoğullarının Kökeni Meselesi," *Tarih İncelemeleri Dergisi*, C. XXVII, Sayı, 1, Temmuz/July, 2012, s. 23-35.) Karamanlıların başındaki ilk tarihi şahsiyet olarak gördüğümüz Nure Sofu, ("AlâüddinKeykubâd ve Halefleri Zamanında Selçuklu - Küçük Ermenistan Hudüdları", *Tarih Dergisi*, C., 1, Sayı, 1, İstanbul 1949, s. 32.) hakkında dönemin kaynaklarında onun Babailere intisabı ve Ermeniler ile Ermenek kalesi için girişmiş oldukları mücadele hakkında bilgiler mevcuttur. Nure Sofu, 1228'de kendisine bağlı Türkler ile Ermenek bölgesine gelerek burada kömür çekerek geçimini sağlamaya çalışmıştır. Daha sonra emrindeki Türkmenler ile etraftaki Hıristiyan Ermeni kalelerine karşı hücumlarda bulunmuş ve buralardan önemli miktarda ganimet elde

1. İtaatten İsyana Yaşanan Süreç

1243 Köseadağ mağlubiyetinin akabinde iflas etmiş olan Türkiye Selçuklu devlet mekanizmasının çöküşü daha da hızlanmış, Anadolu'da Moğol tahakkümü giderek artmaya başlamıştır. Nitekim Moğol komutanı Baycu Noyan'ın askerleri ve aileleriyle beraber Anadolu'ya gelip yerleşmeleri daha sonraki sürecin nasıl gelişeceğini ipuçlarını vermekteydi. Zira Anadolu'nun doğusunda hızlıca bir Moğol nüfusu yerleşmekteydi. Bu bölgede kona göçer Türkler ise yerlerinden edilerek Anadolu'nun daha batı bölgelerine göç etmek zorunda kalmışlardır.¹²

Önceleri Moğol istilasından dolayı Orta Asya'dan kopup gelen Karamanlı Türkler Selçukluların zirve döneminde Ermenek ve havalisine yerleştirildiğini yukarda değinmiştik. Yaşanan otorite boşluğundan istifade eden Karamanoğullarının başındaki tarihi şahsiyet Karaman Bey(1255-1263), Selçukluların Moğollara karşı koyması gereken askeri ve siyasi tepkiyi, kendisine verilen Beylik tevcihi¹³ ile göçebe Türkmenleri de etrafında toplayarak Moğollara ve vassallerine (Kilikya Ermeni Krallığı) karşı koymuştur. Bunun neticesinde Karamanlılar bu tarihten sonra kaynaklarda uzun bir müddet Moğollara karşı çekmiş oldukları isyan bayrağı ile anılmaya başlayacaklardır.¹⁴ Karaman Bey'in başında olduğu bu Türkmenler, adeta Selçukluların yapamadığını yaparak Anadolu Türklüğünü Moğollara karşı koruyan bir konuma geçtiler. Nitekim Karamanoğullarının 1261'de Konya'ya saldırısı Selçuklular ile ilişkilerini olumsuz etkiledi. Zira bu tarihte Moğollara karşı ayaklanan Denizli yöresindeki Türkmenlerin cezalandırılması için Moğol birlikleri ile Selçuklu kuvvetleri harekete geçmişti.¹⁵ Konya'da yaşanan merkezi otorite boşluğundan istifadeyle bazı devlet ileri gelenleri Karaman Bey'i Konya'ya davet etmişlerdi. Bu davete olumlu cevap veren Karaman Bey, yirmi bin kişilik bir kuvvetle Konya'ya hareket etti. Ancak

---

ettiği gibi Ermenek'i bölgedeki Ermenilerden aldı. Bkz; Şikârî, **Karamannâme**, (Haz. Metin Sözen ve Necdet Sakaoğlu), Karaman Valiliği ve Belediyesi Yay., İstanbul 2005, s. 103.

¹²Faruk Sümer, "*Anadolu'da Moğollar*", **SAD**, C. I, TTK Yayınları, Ankara 1970, s. 28-29,45.

¹³Tahsin Ünal, **Karamanoğulları Tarihi**, Berikan Yay., Ankara 2001, s. 79; Türkmenlerin Selçuklu otoritesine alınması amacıyla Sultan IV. Rükneddin Kılıç Arslan döneminde Vezir Muinüddin Pervane, bazı Türkmen Beylerini öldürdüğü gibi bazı Türkmen beylerini de tatmin yoluna giderek onlara dirlik tahsis etti. Bu bağlamda Karaman Bey'e büyük bir toprak tahsis edilerek beylik verildi. Ayrıca kardeşi, Bunsuz da sultanın Emir-i Candar'ı yapıldı. Bkz: İbn Bibi, C. II, s. 202.

¹⁴Aknerli Grigor, **Moğol Tarihi**, (Nşr. H. Andreasyan), İstanbul 1954, s.36-49; Yahya Başkan, **Orta Anadolu'da Hâkimiyet Mücadelesi (1400-1500)**, İstanbul Ü. SBE., İstanbul 2007 (Basılmamış Doktora Tezi), s. 4.

¹⁵Anadolu'da Moğollara karşı isyan eden ilk Türkmen zümresi başlarında Mehmed Bey'in bulunduğu Denizli yöresi Türkmenleridir. Daha sonraları Hatiroğlu Şerefeddin bu isyan bayrağını daha da yükseltecektir. Bkz; Abdulkadir Yuvalı, **İlhanlılar Tarihi -I- Kuruluş Devri**, Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri 1994, s. 112-113; Mikail Bayram, "*Türkiye Selçuklularını Uç Beyi Denizlili Mehmed Bey*", **Türkler Ansiklopedisi**, C. 6, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 294-298; Osman Turan, **Selçuklular Zamanında Türkiye**, Ötügen Yay., İstanbul 2010, s. 515-516;

MuineddinPervane ile yaptıkları savaşı kaybettiler. Karaman Bey kaçıp kurtulduysa da kardeşleri Bunsuz ve Zeynelhaç yakalanarak idam edildiler.¹⁶

Karamanoğulların Moğollara karşı isyan bayrağının çekildiği ve bu manada ilk sıcak temasların yaşandığı evre Anadolu'nun devlet mekanizmasına ve bürokrasisine sinmiş olan Fars ve Arap dillerine karşı Türkçe'nin bayraklaştırıldığı, Karamanoğlu Mehmed Bey (1263-1279/80) dönemdir.¹⁷

Anadolu'da Moğollara karşı Beylerbeyi HatiroğluŞerafeddin, Memluklu Devletine güvenerek 1276'da isyan edince Karamanoğlu Mehmed Bey'de ona katılmıştı.Hatiroğlu, Karamanoğullarını isyan yolunda kendisini yarı yolda bırakmamak için Bedrüddîn İbrahim'in elinden aldığı Ermenek Subaşılığını(askerî kumandanlığı) Mehmed Bey'e verdi.Nitekim Mehmed Bey hemen harekete geçerek güneyde deniz kıyısında Moğollara tabî Kilikya krallığından bazı şehir ve kalelere hâkim olduğu gibi Moğollara karşı saldırılarda bulundu. Öyleki Ulukışla yakınlarındaki yaklaşık 200 kişilik Moğol askeri müfrezesine saldırarak onları dağıttı.¹⁸Fakat bu isyan çok sürmedi. Zira Selçuk ve Moğol kuvvetleri Hatiroğlu isyanını bastırarak, Şerefeddin Bey'i muhakeme edip öldürdüler (1276).¹⁹Bununla beraber, Karamanoğlu Mehmed Bey mücadeleye devam etti.

Mehmed Bey, kendisine bağlı Karamanlı Türkmenler ile Moğollara karşı mücadelesinden vaz geçmeyerek İçel'e kadar olan yerleri ele geçirdi. Burada Ermenek ordu komutanı Bedreddin İbrahim Hutennî, Moğol askerleriyle beraber Karamanlılar üzerine yürüdü. Bedreddin, Larende'ye (Karaman) geldiğinde Karamanlı Türkmenleri ona ulaklar göndererek isyanları karşılığında diyet olarak sultanın hazinesine yüz bin dinar göndermeyi kabul ettiler. Ancak Bedreddin Hutennî, Karamanlı Türkmenlerinin sulh teklifini reddederek harekâtına devam etti. Mehmed Bey sarp yerlere çekilmişti. Ani bir baskınla Göksu geçidinde Bedreddin'in kuvvetlerini bozdu. Ağırıklarını bırakarak kaçmak zorunda kalan Bedreddin, Ermenek kalelerinden birine iltica etti. Bu başarı Karamanoğullarını Moğollara karşı daha da güçlü bir hale getirdi.²⁰Bu galibiyetin ardından Memluklu Sultanı Baybars'ın

---

¹⁶ Aksarayî, **Müsâmeretü'l-Ahbâr ve Müsâyeretü'l-Ahyâr**,(Çev. Mürsel Öztürk), TTK Yay., Ankara 2000,s. 53; **Anonim Selçukname**, (Çev. Feridun Nafiz Uzluk), Ankara 1952, s. 36.

¹⁷ Tekindağ, "Karamanlılar," **İ.A**, C. 6,s. 319.

¹⁸ Faruk Sümer, "KaramanoğluMehmed Bey", **TDİA**, C. 28, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2003, s. 445.

¹⁹ İbnBîbî, C. II, s. 185; **Anonim Selçukname**, s. 37.

²⁰ İbn Bibi, C. II, s. 203; Aksarayî, s. 85-86; Faruk Sümer, "Anadolu'da Moğollar", **SAD**, C. I, s. 51; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri**, TTK Yayınları, Ankara 2011, s. 3-4; ClaudeCahen, **Osmanlılardan Önce Anadolu**,(Çev. Erol Üyepazarcı), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2014, s. 275-276;

Elbistan yakınlarında Moğol-Selçuklu kuvvetlerini yendiğini haberalan Mehmed Bey, Kırım'da bulunan Türkiye Selçuklu sabık hükümdarı II. İzzeddin Keykavus'un oğullarından Alâeddin Siyavuş'u (Cimri) da yanına alarak harekete geçti. Mehmed Bey, 3000 kişilik ordusuyla önce Aksaray'a gitti, Aksaray'ın kolayca alınamayacağını anlayınca da Konya'ya yöneldi. Yanında "Cimri" ile beraber Konya önlerine gelen Mehmed Bey, şehri kuşattıysa da bir türlü alamadı. Uzun bir kuşatmanın ardından Mehmed Bey, yanında getirdiği şehzade Gıyaseddin Siyavuş'u (Cimri) hükümdar ilan ederek, onun adına hutbe okutup, sikke kestirdi (1277). Bunun üzerine Konya halkı II. İzzeddin'in oğluna biat ettiler. Böylece Konya Kalesi Karamanoğulları tarafından ele geçirildi.²¹

Birkaç gün sonrada Mehmed Bey vezirlik makamına getirildi. Törenin ardından divan kuruldu. Burada devlet hizmetinde bulunanlarla ülkedeki taraftarların devlet merkezine gelmeleri için fermanlar yazıldı ve bundan böyle "*şimdengrühiçkimesne kapuda ve divânda ve mecâlis ve seyrâdatürkî dilinden gayrı dil söylemeye*" Böylece divanda, devlet dairelerinde, sarayda. Eğlence toplantılarında, çevgan oynanan seyirlikte hiç kimsenin Türkçeden başka bir dil konuşmamasına karar verildi.²² Karamanoğlu Mehmed Bey tekrar Kamereddin iline tayin edildi. Sahip Âtaoğulları ve batı bölgesindeki uç Türkmenler Mehmed Bey'in Konya'yı aldıklarını haber alınca harekete geçtiler. Mehmed Bey ise bunlara karşılık vermek için Konya'dan harekete geçti. Akşehir yakınlarında vuku bulan savaşta Mehmed Bey galip çıktı (1277). Mehmed Bey'in asıl niyeti Moğollarla savaşmak üzere Erzurum'a gitmekti. Ancak Türkmenler Moğollardan korktukları için kendisine katılmadılar.²³ Böylece Mehmed Bey'in Moğollara karşı sefer planlarken aksine Moğollar onun üzerine yürüme kararı alacaklardı.

Moğolların Elbistan düzlüğündeki mağlubiyetleri ve Selçuklu başkentinin Karamanoğullarının eline geçmesinden dolayı Anadolu'ya gelen Moğol şehzadesi Kongurtay'ın ilk işi, Karamanoğlu Mehmed Bey'i Konya tahtından uzaklaştırmak olacaktı. Öncelikle Aksaray'a uğrayan Moğol ordusu, şehrin mültezimlerinden Kızıl Hamid'i öldürüp, şehirde büyük bir katliam yaptılar. Halktan öldürülen ve tutsak alınanların sayısı altı bini buluyordu. Kongurtay sonra Konya'ya doğru ilerledi. Larende'ye gelen Moğollar çok sayıda Karamanlı Türkünü burada öldürdüler. Aynı zamanda büyük miktarda ganimet ve çok sayıda

---

²¹Tekindađ, "Karamanlılar," İA, C. 6, s. 319.

²²Erdoğan Merçil, "Türkiye Selçukluları Devrinde Türkçenin Resmî Dil Olmasını Kim Kabul Etti?," Belleten, S. 239, Ankara 2000, s. 51-57; Tekindağ, "Karamanlılar," İA, C. 6, s. 319.

²³Sümer, "Karamanoğlu Mehmed Bey", TDİA, C. 28, s. 445-446.

tutsak ele geçirilmişti. Karamanoğulları Moğollar karşısında oldukça büyük kayıplar verdi.²⁴ Mehmed Bey, üzerine gelen Moğol ordusuna mukavemet edemeyeceğini fark ederek Konya'yı boşaltmış Ermenek'in dağlık ve ormanlık bölgelerine çekilmişti. Moğollar, ormanlık alanlara gizlenen Karamanlıları bulmak adına ormanları tahrip ettiler. Moğolların yoğun arayışlarına rağmen Mehmed Bey'i bulamadılar.²⁵

Mehmed Bey, Moğollara karşı sayıca az olduğundan açıktan bir savaş yapmak yerine ormanlık alana saklanarak pusu kurmayı tercih etti. Ani bir baskınla Moğol-Selçuklu ordusunda yaşattığı panik havası Moğolların kaçmasına neden oldu. Mehmed Bey pusuya düşen kuvvetleri bertaraf ettiler sonra onların ağırlıklarını yağma faaliyetlerine başlayan Karamanlı Türkmenlerine karşı Moğolların geri çekilip, daha sonra onları düzensiz bir vaziyete yakalayıp saldırdılar. Bu baskın sonucunda Mehmed Bey ve iki kardeşini öldürdüler. Mehmed Bey ve kardeşlerinin kesik başları Karamanlı Türkmenlerinin yaşadıkları bölgelerde teşhir edildi.²⁶ Karamanlıların Moğollarla mücadelesi, Mehmed Bey'in ölmesinden sonra da devam etmiştir.

Mehmed Bey'in ölümü sonrasında Karamanlıların başına Güneri Bey geçti.²⁷ Güneri Bey, Karamanlıların yaşadığı şiddetli Moğol baskısı sebebiyle bir süreliğine Moğollarla mücadeleye ara verdiyse de daha sonraları tekrar devam etti. Özellikle Moğollardan Geyhatu, Baltu, Emir Çoban zamanlarında da bu baskı ve Moğol-Karamanlı çatışmaları yoğun olarak yaşanmıştır. Öyle bu baskı Moğol Emiri Demirtaş'ın merkezi idare ile yaşadığı problemler onun 727/1327'de Anadolu'dan ayrılmasından sonra Karamanlıların üzerindeki Moğol baskısı tamamen ortadan kalkacaktır.²⁸

Sonuç

Anadolu'yu tamamen kontrolleri altına almaya çalışan Moğollar, Karamanoğulları gibi bu tahakküme karşı çıkan sesleri sindirmek adına yoğun baskılar uygulamışlardır. Bu baskılara en yoğun maruz kalan ise Türkmenlerin şahsında Karamanoğlu Mehmed Bey olmuştur. Bu yoğun baskı ve Karamanlı Türklerin diğer Türkmenler gibi hürriyetlerine düşkün olmaları Mehmed Bey'i Moğollara karşı isyana sürüklemiştir.

---

²⁴Aksarayî, s. 96-101; İbn Bibi, C. II, s. 204-213.

²⁵İbn Bibi, C. II, s. 209-210; Sümer, "Anadolu'da Moğollar", SAD, C. I, s. 54.

²⁶İbn Bibi, s. 215-216; Uzunçarşılı, s. 7.

²⁷Sümer, "Anadolu'da Moğollar", SAD, C. I, s. 55; Uzunçarşılı, s. 7.

²⁸Salim Koca, **Anadolu Beylikleri Tarihi**, Berikan Yay., Ankara 2013, s. 46.

Mehmed Bey'in Moğollara karşı itaatsizliği, Anadolu'da diğer Türkmenler arasında Karamanoğullarını Moğolların açık hedefi haline getirdiği gibi onun bağımsızlık hareketi aynı zamanda diğer Türkmenlerin de Moğollara karşı cesaret kazanmalarına yol açmıştır. Fakat bu yolda Mehmed Bey "Karamanlı Türkmenler dışında" hep yalnız kalmıştır. Bu manada Karamanoğlu Mehmed Bey kendisine bağlı Türkmenlerin hürriyeti için kendi canından vazgeçmiştir.

KAYNAKÇA

- AKSARAYÎ, **Müsameretü'l-Ahbar**, (Çev. Mürsel Öztürk), TTK Yayınları, Ankara 2000.
- ANONİM SELÇUKNAME,(Çev. Feridun Nafiz Uzluk), Ankara 1952.
- BAŞKAN, Yahya, **Orta Anadolu'da Hâkimiyet Mücadelesi (1400-1500)**, İstanbul Ü. SBE., İstanbul 2007 (Basılmamış Doktora Tezi).
- BAŞKAN, Yahya, *Karamanoğullarının Kökeni Meselesi,*” **Tarih İncelemeleri Dergisi**, C. XXVII, Sayı, 1, Temmuz/July, 2012.
- BAŞKAN, Seyfi,**Karamanoğulları Dönemi Konya Mezar Taşları**, Ankara 1996.
- BARTHOLD, W.,**Moğol İstilâsına Kadar Türkistan**, (Haz. H. Dursun Yıldız), TTK. Yay., Ankara 1990.
- BAYRAM, Mikail, “*Türkiye Selçukluları Uç Beyi Denizlili Mehmed Bey*”, **Türkler Ansiklopedisi**, C. 6, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002.
- BOYACIOĞLU, Ramazan, “*Karamanoğulları'nın Kökenleri,*” **Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Sayı, 3, Sivas 1999.
- CAHEN, Claude, **Osmanlılardan Önce Anadolu**,(Çev. Erol Üyepazarcı), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2014.
- CÜVEYNÎ, **Tarih-i Cihan Güşa**,(çev. Mürsel Öztürk), Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1988.
- ERDEM, İlhan, “*XII. Asrın İlk Yarısında Anadolu'nun Doğusunda Yaşanan Hâkimiyet Mücadeleleri*”, **AÜDTCF Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi**, C. XIX, Sayı XXX, Ankara 1997.
- HÜSEYNÎ, **Ahbârü'd-Devleti's-Selçukiyye**, (Çev. Necati Lügal), TTK Yay., 2. Baskı, Ankara 1999.
- İBN BİBÎ, **el-Evamirü'l-Alaiyyefi'l-Umuri'l-Alaiyye**, C. I-II, (Çev. Mürsel Öztürk), Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1996.
- KOCA, Salim, **Anadolu Beylikleri Tarihi**, Berikan yayınları, Ankara 2013.
- KÖPRÜLÜ, M. Fuat, “*Oğuz Etnolojisine Dair Tarihi Notlar,*” **Türkiyat Mecmuası**, S.I, İstanbul 1925.

- KÖPRÜLÜ, M. Fuat, “*Salur*,” **İ.A.**, C. 8, MEB. Yayınları, İstanbul 1966.
- KÖYMEN, M. Altay, **Büyük Selçuklu İmparatorluğu**, C. I, TTK Yay., 5. Baskı, Ankara 2011.
- MERÇİL, Erdoğan, “*Türkiye Selçukluları Devrinde Türkçenin Resmî Dil Olmasını Kim Kabul Etti?*”, **Bellekten**, Sayı, 239, Ankara 2000,
- SÜMER, Faruk, “*Anadolu’da Moğollar*”, **SAD**, C. I, TTK Yayınları, Ankara 1970.
- SÜMER, Faruk, “*Karamanoğulları*”, **TDVİA**, C. 24, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2001.
- SÜMER, Faruk, “*Karamanoğlu Mehmed Bey*”, **TDİA**, C. 28, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları Ankara 2003.
- SÜMER, Faruk, “*Anadolu’ya Yalnız Göçebe Türkler mi Geldi?*”, **Bellekten**, C. XXIV, Sayı, 96, Ankara 1960.
- UYUMAZ, Emine, **Sultan I. Alaaddin Keykubat Devri Türkiye Selçuklu Devleti Siyasi Tarihi**, TTK Yayınları, Ankara 2003.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri**, TTK Yayınları, Ankara 2011.
- ÜNAL, Tahsin, **Karamanoğulları Tarihi**, Berikan Yay., Ankara 2001.
- TEKİNDAĞ, Şehabeddin, “*Karamanlılar*,” **İ.A.**, C. 6, MEB. Yay., İstanbul 1977.
- TEKİNDAĞ, Şehabeddin, “*Alâüddîn Keykubâd ve Halefleri Zamânında Selçuklu - Küçük Ermenistan Hudüdları*”, **Tarih Dergisi**, C., 1, Sayı, 1, İstanbul 1949.
- TURAN, Osman, **Selçuklular Zamanında Türkiye**, Ötüken Yayınları, İstanbul 2010.
- YUVALI, Abdulkadir, **İlhanlılar Tarihi -I- Kuruluş Devri**, Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri 1994.
- YUVALI, Abdulkadir, “*Malazgirt Meydan Muharebesi ve Bunula İlgili Yerli ve Yabancı Araştırmalar*,” **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 5, Kayseri, 1994.